

Рестауратори завода из Новог Сада позлађују Хиландар пуних 16 година

На свечаности у септембру поводом 70. рођендана Покрајинског завода за заштиту споменика културе у Новом Саду, у пригодним беседама посвећеним низу успешних подухвата биће истакнут и златни “биографски” податак да су се овдашњи експерти, убрзо после пожара 2004. године, заједно са бројним стручњацима свих заната из читаве Србије, укључили у обнову Хиландара, духовног темеља српске нације, васпостављеног на Атосу пре више од осам векова.

Минуло је већ шеснаесто лето откако овдашње архитекте, дуборесци, вајари, сликари и позлатари, упослени у новосадском Заводу, сваку своју годину живе по новосадском и хиландарском “календару”. Живеће на релацији Нови Сад – Хиландар барем још деценију.

- На Хиландару ће обнова пожаром оскрнављених пострадалих делова комплекса бити завршена до 2023. године, али наши конзерватори ће имати посла и у наредних 10, па и 15 година, јер започето је сређивање Саборног храма. Треба дати нови сјај иконостасу и троновима, те урадити фрескоживопис - открива "Новостима" Зоран Вапа, директор Покрајинског завода за заштиту споменика културе.

Рад на ентеријеру и мобилијару Саборног храма, Милутинове цркве, једне од најмонументалнијих грађевина на целој Светој Гори, новосадски експертски тим започео је пре пет година када им је очинским гласом хиландарски игуман Методије рекао: "Децо моја, доста сте кружили као киша око Крагујевца, време је да уђете у Милутинову цркву и латите се посла у главном хиландарском храму. Идемо у олтар."

До тада, а почевши од 2005. године, новосадски тим удахнуо је нови живот фрескоживопису Светог Саве у Кареји (главном граду Свете Горе). Вештим, филигранским потезима, милиметар по милиметар, урадили су комплетне дуборезачко-позлатарске радове на иконостасу Савине испоснице, који су трајали две године. Рестауриран је иконостас Свете тројице као и иконостас митрополита Симеона из 1635. године. На реду је детаљна обнова Саборног храма, коју није успела да заустави ни пандемија вируса корона.

- Нисмо прекидали радове, преко Бугарске смо улазили у Грчку, свесни да смо тамо најзаштићенији од вируса. Јер, на Хиландар вирус није успео да се пробије захваљујући ригорозној контроли. И сада, чак и ако сте вакцинисани морате да урадите пи-си-ар тест пре него што крочите на Свету Гору - каже директор Завода, а затим нам набраја све детаље обнове, који сваки за себе представљају својеврстан подвиг.

Током прошле и ове године рестаурирани су тронове Богородице Тројеручице, Светог Николе и Света Три јерарха у Саборној цркви. Урађене су и посебно захтевна демонтажа, конзервација и рестаурација иконе Исуса Христа, на плафону манастирске трпезарије. Икона је рад Георгија Митрофановића из 1625. године и представља ремек-дело наше уметности тог периода.

Већ од октобра рестауратори ће се, према распореду стручне службе али и на молбу братства манастира Хиландар, посветити новом изазову - обнови тренова Светог Димитрија, Петра и Павла. Сва три су део Саборног храма.

Годинама ће трајати обнова ове, главне хиландарске цркве, прве у низу оних

које је краљ Милутин подигао 1293. године. Богослужења у њој трају укупно шест сати дневно, а грађевинске скеле не приличе унутрашњости ове светиње.

ЗЛАТНЕ РУКЕ

У хиландарском тиму из Новог Сада сликарско-конзерваторским радовима руководи сликар-конзерватор Сениша Зековић, а шеф дуборезачко-позлатарских радова је Растко Ђурчић, вајар конзерватор. Дуборесци су Милош Вујаклија, Лазар Ђурчић, Јован Ђеранић, столари конзерватори – Горан Радаковић, Дејан Радаковић и Бошко Папић. Конзерватори су Мирослав Нонин, Зоран Баришић и Драган Сич.

Неки од њих у Хиландару имају дужи “стаж” од појединих монаха.

БЛАГОСЛОВ ЗА ДРОН И СКЕНЕР

Међу монасима Хиландара на челу са игуманом Методијем није мали број оних који су завршили различите факултете пре него што су се отиснули у тишину Свете Горе. Упућени су у савремене технологије, али мобилни телефони нису им драг изум (у Хиландару ионако нема интернета). Нису, међутим, оклевали да дају благослов новосадском тиму рестауратора да у Саборни храм уместо скела унесу савремени дрон који на најузвишенијој тачки куполе може перфектно да сними и најситнији детаљ. Убрзо је купљен и скенер који уочава сваки деформитет на икони. Са оба апарата, пошто је претходно положио обуку, рукује сликар Владимир Петровић.

ЗАКОН У ПРИПРЕМИ

На крају овог разговора за “Новости” Зоран Вапа открива нам да ће ускоро бити донет Закон о Хиландару, који ће подразумевати да брига о најзначајнијој светињи изван Србије неће престати у тренутку када се заврши комплетна грађевинска, инфраструктурна и рестаураторска обнова њених делова пострадалих у пожару.

– Закон ће предвиђати да средства за Хиландар убудуће буду ставка у буџету јер Хиландар треба да буде брига свих Срба, где год да су – истиче Вапа.

mitropolija.com